

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIU KALINIU IR TREMTINIU SAJUNGOS SAVAITRASTIS

2007 m. vasario 15 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 7 (741)

Pakilusi iš pelenu

Štai ir vėl atskubėjo Vasaris. Vasaris su savo šokinėjančiomis snaigėmis, pasidabruotais namų stogais, blizgančiais lediniais tiltais ir vėjais. Gal panašiai buvo ir prieš 89 metus, vasario 16-ąją, kai Lietuvos Taryba, įgaliota 1917 metų rugsėjo mėnesį vykusios Lietuvių konferencijos, rinkosi padaryti mūsų tautai nepaprastai reikšmingą sprendimą – pasirašyti Lietuvos Valstybės Atkūrimo Aktą. Tai įvyko 1918 m. vasario 16 d. 12 val. 30 min. siaučiant nuožmiams okupaciniams vėjams. Jų tada nepabūgti, kaip neišsigasta ir 1990–1991 metų žvarbiosios žiemos, kada mūsų širdys glaudėsi prie vienos – Tėvynės širdies.

1917 metų rugsėjo 18–22 d. Vilniuje sušaukojo Lietuvių konferencijoje 214 atstovų iš visų Lietuvos apskričių nutarė siekti savos demokratinės valstybės sukūrimo. Vilniuje sušauktas Steigiamasis Seimas turėjo priimti Valstybės Konstituciją ir nustatyti santiukius su kitomis valstybėmis. Buvo išrinkta Lietuvos Taryba. Jos pirminku tapo Antanas Smetona, o vicepirminku – Steponas Kairys. Taryboje vyravo krikščionys demokratai (8 nariai) ir nepartiniai

(7 asmenys). Taryba įsipareigojo atstovauti tautai ir siekti jos laisvės. Tarybos darbas okupacijos sąlygomis buvo nepeprastai sunkus. Norėdama pasiekti savo tikslą ji turėjo diplomatiškai laveruoti, net

kurį laiką nusileisti Vokietijos reikalavimams. Tai rodo 1917 m. gruodžio 11 d. pareiskimas. Tačiau tame pirmuoju punktu Taryba paskelbė atkuriant Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi ir nutrau-

Zigmas TAMAKAUSKAS

Tu viena mano laimės ir džiaugsmo sapnuos..

kianti visus ryšius su kitomis valstybėmis, kuriuos kada nors turėjusi. Tai reiškė, kad Lietuva atsiskiria ir nuo Rusijos, kuri ją valdė 120 metų.

Vasario 16-osios Aktas buvo pasirašytas pirminkau-

jant dr. Jonui Basanavičiui su krikščioniškos santarvės ir idealizmo dvasia. Vienas iš 20 vyrų, pasirašiusi šį dokumentą, – Petras Klimas sakė: „Mes pasirašėme nepriklausomybės paskelbimo aktą, bendrą visiems lietuviams, kokių pažiūrų jie bebūtų, jei tik nenutole jie nuo savo tėvynės, ir kurie brangina tėvų ir protėvių palikimą, trokšdami savitos laisvės“.

(keliamo į 5 psl.)

PIRMOJI LIETUVOS VALSTYBĖS TARYBA,

kuri 1918 m. vasario mėn. 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą.

Iš kairės į dešinę sedėti: J. Vileišis, dr. J. Šaulys, kun. J. Staugaitis, St. Narutavičius, dr. J. Basanavičius, A. Smetona, kan. K. Šaulys, St. Kairys, p. Smilgevičius. Stovi: K. Bizauskas, J. Vailokaitis, Donatas Malinauskas, kun. Vl. Mironas, M. Biržiška, kun. A. Petrulis, S. Banaitis, P. Klimas, A. Stulginskis, J. Šernas, Pr. Dovydaitys

Skambėjo B. Brazdžionio eilės

Vasario 9 d. LPKTS Kuno filialas paminėjo Tautos šauklio – poeto Bernardo Brazdžionio, savo eilėmis žadinusio žmonių savimonę, 100-ąsias gimimo metines.

„Dar švis diena, dar ant žmonijos veido/ Néra mirties raukšlių, kurios naktin nutijs,/ Ir ledas tirpsta nuo širdžių, ir šalnos išsisklaido,/- Dar ne naktis, o Lietuva, dar ne naktis.“ Šis ketureilis iš B. Brazdžionio poemos „Vaidila Valiūnas“ – apie 1940–1941 metų įvykius Lietuvoje ir apie Kaune poeto sutiktą drąsus, bebaimi žmogų, kuris atvirai priešinosi naujam režimui. Jis tautos rezistencijos simbolis. Poema – gulagų, disidentų veiklos, skausmo, vilties ir politinės satyros persunkti posmai.

Skaitytojų atminty labiau išrežusios B. Brazdžionio lyrinės eilės apie Tėvynę, per pasaulį keliaujantį žmogų, apie gyvają Lietuvą, o eilėraštis „Šaukia aš tautą“ tapo daunuojančios Lietuvos himnu.

Poeto 100-ojo gimtadienio paminėjime buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrus

B. Brazdžionio gimtadienio minėjimo akimirka

Zenono Šiaučiulio nuotr.

choras „Ilgesys“, vadovaujamas Bronės Paulavičienės, padainavo daug jo eilėmis sukurta dainų. Poetas, kompozitorius Antanas Paulavičius, gerai pažinojęs ir artimai bendradavęs su B. Brazdžioniu, ne vienam jo eileraščiui „prisegės“ dainos sparnus ir suteikės nauja gyvenimą, pasidalijo prisiminimais apie Poetą, jo kūrybinį palikimą. Eilės „Ypatingai“, „Dievo dovana“, „Velykų himnas“ bei kitos skamba dainų šventėse, koncertų salėse, jas norisi dai-

nuoti kasdien.

“Tremtinio” inf.

Vasario 16-oji ir šiandiena

Apžvelgiamo Lietuvos tūkstantmečio istorija – tai nesiliaujanti kova dėl laisvės ir išlikimo. Dievas paskyrė mums žemę tarp gausių slavų ir germanų genčių. Besikuriant Lietuvos valstybei lietuvių daugiausia bendravo ir kariavo su slavais. Tik prieš 750 metų karalius Mindaugas pasuko mus krikščioniškosios civilizacijos link. 600 metų tauta turėjo savo valstybę – Lietuvos Didžiąj Kunigaikštystę ir gyveno be svetimųjų jungo. Nedaug kitų tautų gali didžiuotis tokiu ilgu valstybinium laikotarpiu. Buvo daug žūtbūtinių kautynių ir ilgamečių karų, bet išlikimą lémė meilė laisvei, Tėvynei, gimtajai kalbai ir tėvų papročiams.

Ne veltui 1216 m. Kryžiuočių ordino metraštininkas raše: “Ordinas pradėjo karą su ta kietasprande ir kariauti pratusia tauta”. Dabar ši kronikos išrašą galime suprasti kaip pagiriamąj žodį lietuvių tau-

tai. Iš Kryžiaus žygį Palestinoje tuomet sugrįžęs Kryžiuočių ordiną buvo stipriausia karinė jėga krikščioniškoje Europoje, bet lietuvių neparalupdė.

I prievertą lietuvis visada atsakė ginklu ir niekada nesusitaikė su nelaisve. Per daugiau nei 120 metų trukusią Rusijos carų priespaudą maždaug kas 30 metų kilo keturi sukilimai. Kiekviena nauja tautos karta sudėdavo savo auką ant laisvės aukuro.

1918 m. Vasario 16-osios Valstybės Atkūrimo Aktasvėl prikėlė tautą laisvam gyvenimui. Buvo sunku. Sunkiau nei po Kovo 11-osios. Karas vyko trijuose frontuose. Kaimynai išdavinėjo ir laužė sutartis. Tauta vėl parodė kietą charakterį: apsigynė ir 22 metus kūrė laisvą gyvenimą. Prie valstybės vairo stojo išsimokslinus valstietiškos kilmės tau-

(keliamo į 2 psl.)

Vasario 16-oji ir šiandiena

(atkelta iš 1 psl.)

Kraštas Pirmojo pasaulinio karo buvo siaubingai nualintas. Valdininkai pradžioje dirbo negaudami algų. Valstiečiai skurdo, dvarų žemė dirvonavo. Žemės ūkio ministras prelatas Mykolas Krupavičius per ketverius metus suplanavo ir įvykdė Žemės reformą. (Dabar per 17 m. ji dar nebaigta. Ir nuosavybę grąžinti dar nebaigta). Sparčiai buvo kuriami kooperatyvai: "Lietukis", "Pieno centras", "Maistas", "Sodyba", ir kaimas pakilo. (Dabar kooperatyvų niekas nenori. Visi rankas ištisę prašo valstybės paramos.)

1923 m. susigrąžintas Klaipedos kraštas – vartai į jūrą ir pasaulį. Buvo kuriamas Lietuvos laivynas. (Dabar laivyną sunaikinome patys). Tuščioje vietoje sukurta valstybės finansų sistema su patikima valiuta – litu. Litas ilgainiui tapo viena stabliausių valiutų Europoje. Buvo vykdoma švietimo reforma, įvestas pri-valomas pradinis mokymas – panaikintas neraštingumas. Šukurtos aukštosioms (Vytau-

to Didžiojo universitetas) ir aukštesniosios mokyklos. Lietuvių kalba sunorminta ir apvalyta nuo svetimybės, įtvirtinta visose valstybės ir visuomenės veiklos srityse. Miestuose pradėta kalbėti lietuviškai. (Dabar švietimo reforma vis dar nebaigta). Sukurta drausminga, profesionali, tautiskai orientuota, techniškai gerai aprūpinta kariuomenė. (Ir ne jos kaltė, kad sovietiniams okupantams nepasipriešino. Šią valstybės vadovų klaidą teko taisyti 1941 m. Birželio sukilėliams ir Lietuvos partizanams).

Visa tai sugriovė, sunaikino sovietų ir nacių okupacijos. Po Kovo 11-osios vėl viską tenka kurti iš naujo. Sunkiai ir kankinamai ilgai. Kodėl? Gal dėl to, kad po Vasario 16-osios valstybės valdžioje buvo daugiau vieningos politinės valios, mažiau savanaudiškuo, aiškesni svarbiausi tikslai, žmonės labiau pasitikėjo savo lietuviška valdžia, patys su užsidegimu kūrė savo gyvenimą nelaukdami pagalbos ar malonės.

Daugumos (deja, ne visų),

tarpukario Lietuvos vadovų profesinis meistriškumas, pilietinis principingumas ir moralinis dorovingumas buvo pavyzdys tautiečiams. Gimę ir išaugę Šiaudinėse Pastogėse, ugdyti Vargo Mokyklose, stipria valia ir atkakliu darbu jie buvo iškilę iki dvi-sios aristokratų lygio, tarnavo savo tautai ir rūpinosi višmonių gerove. Jiems buvo svetimos protekcijos ir privilegijos. Daugumą bolševikai nukankino Sibire, nes jie netiko bolševikiniam "perauklėjimui".

Visada su pagarba turime mineti Vasario 16-osios signatarų vardus. Pasak V. Landsbergio, tų 20 vyrų, kurie prieš 89 metus nesidalijo ministerijų, nesiginčijo, kas skirtys valstybės pinigus. Jų tikslas buvo Lietuvos nepriklausomybė ir visos tautos gerovė.

Sveikinu visus "Tremtiniu" skaitytojus Vasario 16-osios – iškiliausios Tautos šventės – proga. Linkiu gražiai, iškilmingai šią šventę paminėti prasmingais renginiais.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Sveikiname

Lietuva laisva, Lietuva einā tautos pasirinktu keliu. Prisiminę sunkų kelią į laisvę, palinkėkime sau ir mūsų aplinkos žmonėms išsaugoti tas vertėbes, kurias iškovojo mūsų tėvai.

Vasario 16-osios proga – LPKTS valdyba

* * *

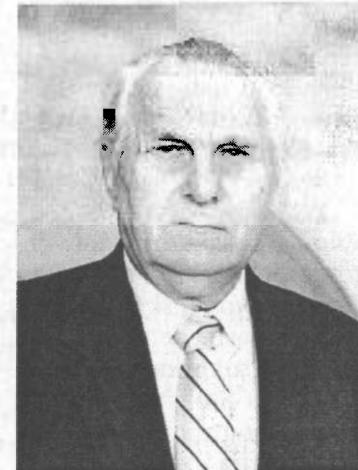
Vasario 16-osios 55-ojo jubiliejaus nuo Trispalvės iškėlimo Šakiuose proga sveikiname Lietuvos jaunimą, buvusius politinius kalinius ir tremtinius.

Šakių gimnazijos 1952 m. laidos abiturientai, buvę politiniai kaliniai.

Lietuvos laisvės kovų dalyvė Albinė Čiomanaite-Galvanauskienė sveikiname 80-ojo jubiliejaus proga. Linkime geros sveikatos, stiprybės, ilgiausių metų.

Bendražygiai

Mindaugas BABONAI,

Tremtyje Jūs nepalūzote, nepradote žmogiškų vertibių. Išaušus Atgimimo rytiui ēmėtės aktyvios visuomenės veiklos: daug metų vadavaujate LPKTS Garliavos filialui, dalyvaujate renginiuose ir šventėse savo pavyzdžiu įkvēpdamas jaunimą.

Sveikiname 75-ojo gimtadienio proga, linkime stiprios sveikatos ir aktyvios veiklos.

LPKTS valdyba,
LPKTS Garliavos filialas,
"Tremtiniu" redakcija

Lietuvos saugumo prielaida – geras istorijos išmanymas

Seminaro dalyviai

"Manau, kad šis seminaras būtinas ir ateityje, tokie turėtų būti organizuojami kasmet", – "Tremtiniui" tvirtino Maišiagalos Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Algirdo vidurinės mokyklos mokytoja Ingrida Jusytė.

Panašiai Pasipriešinimo istorijos seminarą, visose šalies apskritose organizuojamą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS), vertino ir vasario 7 d. iš jų atvykę apie 70 mokytojų iš Vilniaus miesto ir jo apylinkių.

Istoriją 7–12 klasės mokiniam dėstanti I. Jusytė neslėpė, kad jai, kaip ir kitiems jaunesniems mokytojams, "savo kailiu" daug konepatyruosiems, nemačiusiems ir negirdėjuosiems, yra įdomūs gyvų istorijos įvykių liudininkų bylojimai.

"Aš, kaip istorijos mokytoja, daug dėmesio skiriu tam, kas yra susiję su švietimu ir mokykla, nes pats dėstymas ir metodika, kaip istorijos pamokose ugdyti lietuviškumą, tikrą Lietuvos pilietį, kad žmogus, baigęs mokyklą, žinotų esąs Lietuvos pilietis, paruoštas Lietuvos visuomenei, yra svarbūs", – sakė jaunutė istorijos mokytoja.

Vilniuje seminaristus – dalyvius ir pranešėjus – pasvei-

kino ne tik bendradalyvė Vilniaus apskrities viršininko administracija. Čia mokytojus supinkluotos pasipriešinimo kovos teisinių aspektais supažindino LR Prezidento visuomeninis patarėjas Edmundas Simanaitis. Seimo narys Povilas Jakučionis papasakojo, ką šiaisiai klausimais yra nuveikę LPKTS ir Seimas. Prezidento sveikinimą perdarė jo patarėja švietimo klausimais Vaiva Vébraitė.

"Su Prezidentu esame kalbėję, kad savo šeimos, tautos, valstybės istorija yra kiekvieno asmens prigimtinis paveldas, kurį įsisavinti būtina dėl brandos. Ji moko mus liudyti

istorišumas pirmiausia ugdomas šeimoje ir mokykla negalima primesti visos atsakomybės, tačiau ji privalo padėti šeimai išugdyti savo tautą ir valstybę gerbiantį, mylanti ir jas kuriantį žmogų. Pasak jos, nors istorijos įvykių su laiku blėsta, mokytojai kiekvieną istorijos laikotarpį gali padaryti gyvą. Ji teigė mananti, kad dabar mokymo programose per mažailaiko skirta Pokario istorijai. Ji turėtų lydėti mokinius nuo pirmos klasės iki brandos atestato su Vyčio ženklu įteikimo. Taip pat mokykloms reikia bendros, supančios ir jungiančios simbolikos su Trispalvėmis.

Ji pabrėžė Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdomo programos, kurią patvirtino Seimas, svarbą: "Seimas ją tvirtino, kaip nacionalinį saugumą įtvirtinančią programą. Manau, kad tai konceptualiai labai reikšminga", – sakė V. Vébraitė, mananti, kad valstybė turi dėkoti geriemis istorijos mokytojams už įdiegtą idealizmą.

Seminare įdomū pranešimą perskaitė Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų Lietuvoje įvertinti komisijos atstovė, švietimo programų koordina-

torė, istorijos mokytoja Ingrida Vilkišienė. Ji ragino imti pavyzdį iš žydų tautos, uoliai puoselėjančios savo tautos istorinę atmintį ir pagarbą jai. Labai naudingą tyrimą apie tai, kaip Pokario istorija domisi jaunimas ir kaip vertina šią problematiką, pristatė Genocido centro (LGGRTC) Atminimo programų skyriaus vedėja Dalia Rudienė. Ji teigė esą represijos, okupacijos žiaurumai tolsta laike, apie jas sužinoma tik per komunikaciją, atsiminimus ir beveik nebéra susijusi su šiandieniniu jaunimu. Be to, Lietuva – posovietinė šalis, kur didelė visuomenės kaita ir kur formuoja nauji stereotipai, prietarai: daugumai atrodo, kad pasaulis nebéra toks, koks buvo įsivaizduotas. Todėl buvo atlirkas išssamus 11 klasės mokinų žinių ir nuomonės tyrimas. Jis parodė, kad moksleivius domina Lietuvos laisvės kovos: ypač stalininės represijos, tremtys, lageriai, kalėjimai. Nors vadovėlių medžiagą dažniausiai moksleiviai vertina kaip sausą, neįdomią, jie labiausiai domisi žmonių prisiminimais. Antruje vietoje laikytinos išvykos į žudynių vietas, muziejus.

(keliamas į 4 psl.)

LR savivaldybių tarybų Kauno rajono rinkimų apygardos Tėvynės sajungos sąraše Nr. 20 įrašyti penki buvusių politinių kalinių ir tremtinių atstovai: Irenejus Šmidtas (Nr. 9), Vilija Jogminienė (Nr. 19), Leonas Stasevičius (Nr. 21), Ona Plentienė (Nr. 23) ir Donatas Juozas Grybauskas (Nr. 31).

Iš kairės: D. J. Grybauskas, V. Jogminienė, L. Stasevičius, O. Plentienė, I. Šmidtas

Rinkimų agitacija apmokėta iš Tėvynės sajungos rinkimų sąskaitos. Užs. Nr. 001

Seimo socialinių reikalų
ir darbo komiteto informacija

Padidinta bazine pensija

Nuo šių metų vasario 1 d. 36 litais didinama valstybinio socialinio draudimo bazine pensija (nuo 230 iki 266 litų).

„Padidinus bazine senatvės pensiją, jos gavėjams, turintiems būtinajį stažą, pensija padidės 36 litais. Asmenims, turintiems būtinajį stažą, netekto darbingumo (invalidumo) pensijos taip pat padidės: netekusiem 75–100 proc. darbingumo (I gr. invalidumo) – 54 litais, 60–70 proc. darbingumo (II gr. invalidumo) – 36 litais, 45–55 proc. (III gr. invalidumo) darbingumo – 18 litų. Vidutinė senatvės pensija, paskirta turintiems būtinajį stažą, padidės 70 litų (nuo 517,14 iki 587,14 litų), tai yra 13 proc. Nuo šiol kiekvieną kartą patvirtinus naują bazine pensijos dydį, maksimali neperskaičiuota valstybinio socialinio draudimo pensija (patvirtinta 587 litai), lyginant su prieš tai buvusia, bus didinama proporcingai bazine pensijos padidinimui,“ – teigė LR Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincē Vaidevutė Margevičienė.

Einamųjų 2007 m. draudžiamosios pajamos didinamos 144 litais (nuo 1212 iki 1356 litų). Dėl draudžiamų pajamų padidinimo valstybinių socialinio draudimo pensijų prieaugis priklausys nuo asmens igyto stažo ir iki pensijos paskyrimo turėto uždarbio, nuo kurio buvo skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas, gynybos ministras Sergejus Ivanovas bei Rusijos kosmoso karinių pajėgų vadas generolas pulkininkas Vladimiras Popovkinas pareiškė, kad JAV kuria Priešraketinės gynybos sistema dislokuoti buvusiose Varšuvos bloko valstybėse, kurias Kremlis iki šiol laiko „teisėtai priklausančias“ Rusijos įtakos zonai. Ši kartą sukeliamas dar didesnis triukšmas nei tada, kai buvusios Rytų ir Vidurio Europos, ypač Baltijos šalys, rengesi tapti NATO narėmis. I tokią pernelyg nerwingą . Kremliaus reakciją JAV Valstybės departamentas atsakė pareiškimu, kuriamo pabrėžiama, jog kuriamą JAV priešraketinės gynybos sistema tėra amerikiečių priešraketinis skydas, kurio dalis jau dislokuota Aliaskoje ir Kalifornijoje. Vašingtonas taip pat pabrėžia, kad Iranas, dabar besirengiantis paleisti savo dirbtinį žemės palodovą, be didelio vargo prieš Ameriką gali panaudoti raketinį potencialą.

Kremliaus valdovų grūmojimai dėl amerikiečių priešraketinės gynybos elementų dislokavimo Lenkijoje ir Čekijoje sukels naujas ginklavimosi varžybas. Tačiau tai amerikiečių pernelyg negasdina. JAV kariniai ekspertai primena, kuo baigęsi Maskvai, tiksliau – Sovietų sąjungai, ginklavimosi varžybos, kai JAV prezidentas Ronaldas Reiganas paskelbė „žvaigždžių karų“ programą. Maskva, metusi visus ekonominius ginklavimosi resursus, visiškai nustekeno savo ekonominę. Tai ir privėdė prie Sovietų są-

Ivykiai, komentarai

Maskva nusitaikė i Varšuvą ir Praha

generolus labiausiai siutina tai, kad JAV priešraketinės gynybos sistemos ketinama dislokuoti buvusiose Varšuvos bloko valstybėse, kurias Kremlis iki šiol laiko „teisėtai priklausančias“ Rusijos įtakos zonai. Ši kartą sukeliamas dar didesnis triukšmas nei tada, kai buvusios Rytų ir Vidurio Europos, ypač Baltijos šalys, rengesi tapti NATO narėmis. I tokią pernelyg nerwingą . Kremliaus reakciją JAV Valstybės departamentas atsakė pareiškimu, kuriamo pabrėžiama, jog kuriamą JAV priešraketinės gynybos sistema tėra amerikiečių priešraketinis skydas, kurio dalis jau dislokuota Aliaskoje ir Kalifornijoje. Vašingtonas taip pat pabrėžia, kad Iranas, dabar besirengiantis paleisti savo dirbtinį žemės palodovą, be didelio vargo prieš Ameriką gali panaudoti raketinį potencialą.

Kremliaus valdovų grūmojimai dėl amerikiečių priešraketinės gynybos elementų dislokavimo Lenkijoje ir Čekijoje sukels naujas ginklavimosi varžybas. Tačiau tai amerikiečių pernelyg negasdina. JAV kariniai ekspertai primena, kuo baigęsi Maskvai, tiksliau – Sovietų sąjungai, ginklavimosi varžybos, kai JAV prezidentas Ronaldas Reiganas paskelbė „žvaigždžių karų“ programą. Maskva, metusi visus ekonominius ginklavimosi resursus, visiškai nustekeno savo ekonominę. Tai ir privėdė prie Sovietų są-

Jonas BALNIKAS

Ingrida VĒGELEYTĖ

Nenugalėtos kartos keliais

“Brėško, dar nebuvo išaušė, o mes bridome per dulkaną kelią, per akmeningus, dulkiemis apneštus kalkakmenius. Kelyje pasirodydavovietas kitas judantis šešėlis, sunkvežimių šviesa užliedavo pėsčiųjų siluetus, o pavijęs, rodiės, nukirsavojimės kojas ir palikdavo gulėti dar vis tirštoje tamsumoje. Aš žiūréjau į tą judančią gyvų lavonų procesiją: Žmonės?! Žmonių kaulai, spaudantys, kosintys krauju? O veiduose, išpiltuose prakaito lašeliais, blizgėjo katorgininkų akys – bado akys, o pro šukepusias lūpas prasiveržia šypsena ir... Mes ne-

mirė, mes nemirė...”

“Mirti irgi geriau ne čia, o kitur, kur žmogaus palaikai pavirs ne į sutrūnijus medij, ne į voratinklius ar rasą, kuri lyg ašara spindės tekant Aušrinė... O kiek jų čia guli... Žinai, kad būtų mūsų valia, išvežtumėm juos toli toli nuo šito akmenuoto lauko, nuo šitos prazūtingos kalkingos daubos, kad kada nors jų kūnai virstų gėle...”

“Kalkių karjeras (ištrauka iš laiško) – tai fragmentas iš Algirdo Bitvinsko-Kerano prisiminimų, atgabentų iš Taišeto lagerių.
(keliamas į 4 psl.)

Paminėta Lietuvos valstybės atkūrimo diena

Vasarį 12 d. LPKTS būstine salėje buvo surengta konferencija Vasario 16-osios proga „Gyva Lietuvos istorija“, tada kalbėjusieji prisiminė reikšmingiausius 1918 m. Lietuvos politinio gyvenimo įvykius.

Ižanginių žodžių tarė Kauno įgulos bažnyčios rektorius kunigas T.Karklys. Vėliau kalbėjo buvę tremtiniai, politiniai kaliniai. Jie dalijosi skaudžiaisiais prisiminimais apie 1941–1946 ir vėlesnių metų tremtis. Tai – V. Vanagas, J. Šmidaitė, I. Vilčinskienė, J. Narbu-

Buvusi tremtinė J. Narbutaitė dalijosi skaudžiaisiais prisiminimais
Jolitos Navickienės nuotrauka

taitė bei kiti. Pranešimą apie trėmimus Lietuvoje perskaite VDU dėstytojas D.Rakutis. Kauno miesto Garbės pilietė aktorė Rūta Staliliūnaitė padeklamavo Maironio, B.Brazdžionio, S.Santuaro, R.Keturakio, K.Genio eilių, solistas Mindugas Jankauskas padaina vo melodingu dainu.

Konferenciją surengė LPKTS Kauno filialas ir Seimo narė V.V. Margevičienė. Joje dalyvavo daug garbingų svečių, tarp jų ir Seimo narė prof. V.M. Cigriejienė.

“Tremtinio” inf.

Lietuvos saugumo prielaida – geras istorijos išmanymas

(atkelta iš 2 psl.)

Spaudą ir knygas moksleivai skaito kiek mažiau. Apklausoje dalyvavę moksleiviai nurodė, kad žinių minima tema gauna iš TV laidų, dokumentinių filmų, šeimos narių pasakojimų, todėl žiniasklaidos svarba dabartinėje Lietuvoje yra akivaizdi. Beje, tyrimas parodė, kad moksleiviai apie represijų mastą ir priežastis žino nedaug, tačiau pa-

Prezidento patarėja švietimo klausimais Vaiva Vébraite

sisako už Lietuvos naujujų laikų istorijos įvykių minėjimą. Dažnas teigė, kad juos reikia mineti, kad nebūtų pamirštosis nukentėjusių kančios.

Iš kitų išskyrė Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos energingos ir veiklios istorijos mokytojos metodininkės Vidos Pulkauninkienės pranešimas "Ką nutylėjo partizanų sesuo". Ji nuoširdžiai dalijosi su kolegomis partiminių jiems rūpimaus klausimais: kaip sudominti mokinius, kurie jau po 5–10 minutių praranda susidomėjimą bet kokiu pasakojimu. Jisakė, kad vaikų negalima mokytis vien tik klasėse: savo istorijos pamokas ji dėsto ir ant pilialkalnio, ir muziejuose, ir Mūšos parke: "I tą parką 6 km važiavome dviračiais. Reikia mokytojui atrasti, kaip mokinį sudominti, įtrauktį, net truputį apgauti. O nuvykės ten tu galijam atskleisti tai, ko gyvenime jis nėra matęs nei girdėjęs", – entuziastingai aiškinė V.Pulkauninkienė.

Pati gimusi tremtyje, ji sugalvojo ne vieną būdą, kaip paveikti moksleivius, kad jie negalvotų, jog tada partizanai

į miškus išėjo "šiaip sau arba iš neturėjimo ką veikti". Ji nutarė palyginti, sugretinti šių dienų ir tuometinių žmonių vertėbes, kad vaikai nesijuoktu dėl neišmanymo ir nesupratimo, sakydami, kad tada kažkas labai mylėjo Lietuvą, "o šiandien mes štai paimtume ir neitume (i miškus), nes nesame tokie kvaili". Todėl ji nutarė kartu su moksleiviais įvykdinti projektą, kurio tikslas, panaudojant liudininkų pasakojimus, išsiaiškinti išstraukimo i partizanų gretas priežastis, veiklą, santykius su aplinkiniais, jų vertėbines nuostatas. Išsiaiškinti stereotipo "banditas" sąvoką. Kaip šio projekto moto, mokytoja ant lento pakabino Paskutiniojo Partizano žodžius. Paskutinis šių žodžių sakynas labai sujaudino vankus: "Nebijau kančią, paniekos, šūvių... Tik vieno, Dieve, bijau, kad mano Tauta neprarastą atminties, kad niekas niekados neminės mano vardo, kad nueisiu į užmarštį, į juodą nežinią..." Užsibréžė štai tokius tikslus moksleiviai buvo paskatinti atlkti tyrimą, kurį turėjo vainikuoti ypatingas darbas: paminklas konkrečiam kovojui ar seimai Mūšos parke. Pokalbiuose su tremtiniais mokytoja sužinojo, kad Didžiosios Kovos partizanų apygardoje Taujėnų miškuose kovoje šeši kovotojai iš vienos dešimties vaikų vidutinių ūkininkų šeimos. Sia Katliorių šeima mokytoja ir vaikai susidomėjo. Iš buvusių kaimynų jie sužinojo, kad iš šios šeimos dar likusios gyvos dvi seserys. Tačiau i mokytojos laišką Katlioraitė atsakė esą nieko negaliinti papasakoti, viskas liko užmarstyje, nuotraukų neišlikę. Štai tada ir užvirė įdomiausias darbas: sužinoti iš liudininkų tai, ko nepapaskojo partizanų sesuo. Vaikai nuveikė sunkų darbą – iš filmuotų liudininkų parodymų sukūrė tris kompaktines plokšteles ir dar vieną, i kurią surinko vertėbines to meto žmonių nuostatas. "Didžiuojuosi ir džiaugiuosi savo mokinį darbais", – sakė istorijos mokytoja, kartu su pagabininkais Mūšos parke vis tik pastačiusi paminklinį akmenį Didžiosios Kovos partizanų apygardoje kovojuusiems Katlioriams.

Ingrida VĖGELEYTĖ
Petro Musteikio nuotr.

Nenugalėtos kartos kelias

(atkelta iš 3 psl.)

Šie ir kiti daugiau nei 100 lietuvių politinių kalinių prisiminimai gulė į dar vieną nesenai pasirodžiusią knygą – "Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias".

Dar neįšblėsus įspūdžiams iš Seime vykusio nuotraukų albumo "Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias" (išleisto 2003 metais) pristatymo, kuris pasižymėjo dalyvių gausa ir rimtimi, pastarajį leidinį pasivijo jo dyvyns – tokio paties pavadinimo prisiminimų knyga. Abiejų leidinių sudarytoja Lietuvos politinių kalinių sąjungos Vilniaus skyriaus Kultūros, meno ir istorinės atminties komisijos pirminkė Natalija Gudonytė, rengdama buvusių politinių kalinių fototoalbumą, surinko tiek medžiagos, kad jos užteko dar vienai, papildomai knygai, kuri iš spaustuvės atkeliau besibai-giant 2006-iesiems. Sunki, beveik 500 puslapių apimties knyga

malonai slegia savo svorį ranką, o nuoširdūs ir sunkūs, daugiau kaip 100 Taišeto lajeriuose kalėjusių moterų ir vyrų prisiminimai žada dar didesnį svorį, tekstantį širdžiai. Knygą sudaro dvi dalys – moterų ir vyrų prisiminimai. Lageriuose atskirtų vyrų ir moterų prisiminimus šioje knygoje jungia gražus pluoštelis poezijos.

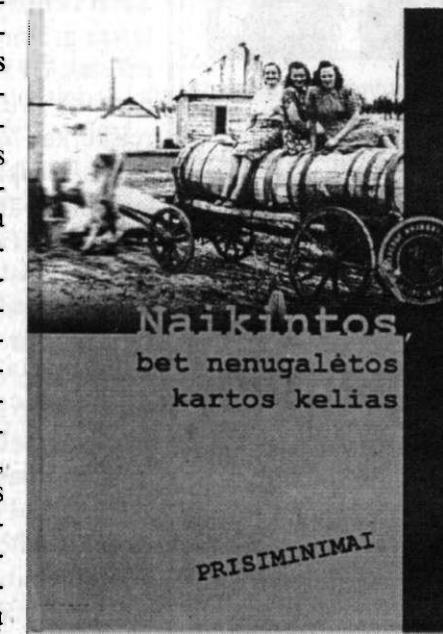
Štai ką apie Lukiškių kalėjimą rašo buvusi politinė kalinė Natalija Gudonytė: "Sunku būtų išgyventi su tokiu maisto daviniu, jei ne giminaičių parama. Kalėjimo vidinės sienos sausos, bet pralaides. Lengvai susikalbédavome su kaimynais. Tam panaudodavome aliuminius puodelius arba Moržės abécélel. Be to, buvo ir "skrajojantis paštas" – išvirsau į apačią ir atvirkšciai. Tam panaudodavome įvairias virveles, prie jų pririšdavome siuntą ir leisdavome pro išmuštą langelį. Taigi kalėjime nebuvavo laiko nuobodžiauti. Mūsų kameroje merginos nerūkė, bet degtukų turėjome. Iš jų darėme vāselius, o iš žuvų kaulų – adatas. Visos siuvinėjo arba mezgė. Iš duone-lės lipdėme rožinius. Juos labai branginome. Mūsų sagos buvo taip pat iš duonos. Buvo kalbama, kad garsus Lukiškių kalėjimas pastatytas carienės Kotrynos įsakymu. Kalėjimo architektas, pasibaisėjęs savo kūriniu, pasikorė čia pat.

Mėnulio pilnaties metu, naktimis, jis beldžiasi į kamерų duris ir į buvusios cerkvės kupolą".

Apibūdindama šį leidybinį projektą autorė išsakė nuomonę, kad šios knygos pagrindinis tikslas – "prisiminimais jamžinti lietuvių politinių kalinių, tremtinų, partizanų istorinę pasipriešinimo kovą okupantams, išlaikant lietuviybę, puosejant lietuvių kultūrą, kalbą, tautos papročius ir lietuvių moralines savybes. Išeidus prisiminimų knygą, bus suduotas atkirtis sovieti-

déką: "Dėkoju jaunajai bičiulei talkininkai Danguolei Stonytei, kuri visa sirdimi buvo su jumis (politiniai kaliniai – aut. pastaba) ir manimi ruošiant šią knygą leidybai. Tel globoja Ją geroji Viešpaties ranka – tai mūsų Viltis".

Dėmesį traukia ši "jaunoji bičiulė". Ir ne tik dėl labai nuoširdaus ir itaigaus sudarytojos N.Gudonytės padėkos žodžio. "Tremtinio" žurnalistės kalbinta D.Stonytė yra gerai žinoma buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams. Ji bene ketvirtą kadenciją Sei-

nio tipo nomenklatūros veikėjams, sovietiniams inteligenčiams, rašytojeliams, nuolat bandantiems pažeminti, iškreipti atkurtos Lietuvos Neprisklausomybę, perrašyti kovų ir kančių istoriją, paniekinti buvusius politinius kalinius, tremtinius partizanus, kovojuisius už laisvę, demokratiją ir žmogaus teises".

1000 vnt. tiražu išleistą knygą sudarytoja N.Gudonytė ketina padovanoti Lietuvos mokyklų bibliotekoms. "Didelė nauda bus mūsų tautos jaunajai kartai ir kitiems inteligenčiams apie tikrąjį istorinį pažinimą lietuvių tautos, jos išskirtinį individualumą, didvyriškumą būnant Europos Sąjungoje, kur jie galės didžiuotis tomis moralinėmis savybėmis prieš kitas tautas ir viena tai bus neįkainojamas turtas visos Europos kultūroje, istorijoje", – teigia N.Gudonytė.

Autentiški pasakojimai bus įdomūs ne tik mokiniams. Jie negali nepaliesti nė vieno žmogaus širdies, nepriversti dar ir dar kartą susimąstyti tiek apie istorines prielaidas, ištūmusias žmones į štai tokias ne-

gyvenimo sąlygas, tiek apie mūsų tautos vyrų irypač – moterų stiprybę. Buvusių politinių kalinių ir tremtinų iš Sibiro lagerių pargabenta stiprybė visupajęgumui ir šiandien veikia dabartinius jaunus žmones. Šios knygos pradžioje galima rasti sudarytojos pa-

Viena iš jauniausių LPKS narių Danguolė Stonytė

me dirbanti būtent su politinių kalinių. Darbą Seime pradėjo kaip politinio kalinio ir Seimo nario Balio Gajausko padėjėja, vėliau dirbo kartu su Algirdu Petrusėvičiumi, dabar darbuojasi Pasipriešinimo okupacijoms dalyvių teisių ir reikalų komisijoje, kurių vadovauja taip pat buvęs politinis kalinas Antanas Stasiukis.

Paklausta, kodėl baigusi keli aukštusios mokslus dirba ši atrodytų paprastą ir karjeros aukštybių nežadantį darbą, D.Stonytė prisipažino, kad jai didelį įspūdį paliko 38 metus sovietiniuose lageriuose kalėjusio B.Gajausko gyvenimo istorija. Ir ne tik ši istorija. Bégant metams buvusių politinių kalinių ir tremtinų bėdos ir džiaugsmmai tapo ir jos pačios svarbia gyvenimo daliами. Ji paprastai dalyvauja dangujelyje Lietuvos politinių kalinių sąjungos renginių, savo rūpesčiu, niekam labai nesipasakodama prisideda ir prie kitų panašių organizacijų renginių organizavimo.

Savo darbą ir iš dalies gyvenimą susiejusi su buvusių politinių kalinių ir tremtinų vykdoma veikla, baigiantis 2006-iesiems D.Stonytė buvo priimta į Lietuvos politinių kalinių sąjungą ir didžiuojasi tapusi bene jauniausia šios organizacijos nare.

Tu viena mano laimės ir džiaugsmo sapnuos...

(atkelta iš 1 psl.)

Sis Aktas išreiškė tikruosis lietuvių tautos interesus, pakelė Tarybos autoritetą vi suomenėje, tame neliko ir jokių nuorodinių santykijų su Vokietija, kurie buvo pažymėti 1917 metų gruodžio 11 dienos pareiškime, nors diplomatinė kova su Vokietija dar kurį laiką tęsėsi. Bene daugiausiai prie Vasario 16-osios Akto teksto parengimo prisidėjo teisininkas Jonas Vileišis, kurio 135 metų gimimo sukaktis buvo pažymėta visai nesenai – sausio 3 dieną.

Vasario 16-osios Aktas, kaip toks, dar nesukūrė valstybės – neturėta tuo metu nei savos vyriausybės, nei administracijos, nei kariuomenės, nei pinigų. Tačiau šis Aktas padėjo Lietuvai materializuoti iš idėjų pasaulio, kilti iš penenų. Ši kilimą lémė didelis darbas. Jį teko apginti kovos lauke kovojuant net trimis frontais: viename – su sovietų Rusija, kitame – su berniņinkais, o trečiame – su lenkų kariniais daliniais. Rusija antrą kartą norėjo panikinti Lietuvos vardą lipdydama vadinamą „Litbielos respubliką“. Rusijos kariuomenės išveržimas į mūsų žemę akivaizdžiai demaskavo jos pačios paskelbtą „Tautų apsisprendimo deklaraciją“, kuri tikrovėje pasirodė tik propagandinis triukas tautomis apgauti. Duobė Lietuvai kasė ir Lenkija, po poros dienų sulaužiusi su Lietuva pasirašytą Suvalkų sutartį. Iškilo mirtinės pavojas Lietuvai atsidurti agresyviai nusiteikusiai kaimynui nasruose.

1918 m. lapkričio 23 d. buvo išleistas pirmasis Lietuvos kariuomenės organizavimo įsakymas. Tėvynės ginti susirinko apie 10 tūkst. savanorių. Jie, rodydami didelį patriotiškumą, narsiai gynė Lietuvą, Vasario 16-osios idėjas. 1919 m. antroje pusėje buvo išvyta rusų bolševikų kariuomenė.

Bermontininkai nugalėti 1919 m. gruodžio viduryje. 1920 m. prie Giedraičių bei Širvintų išsprėstas paskutinis hamletiškas klausimas. Cia nugalėta ir lenkų kariuomenė, klasingai išveržusi į mūsų kraštą. Buvo išsaugota jaunosis Lietuvos gyvė. Amžina garbė žuvusiems už Tėvynės laisvę, už Vasario 16-osios idėjas.

Gyva laisvės idėja

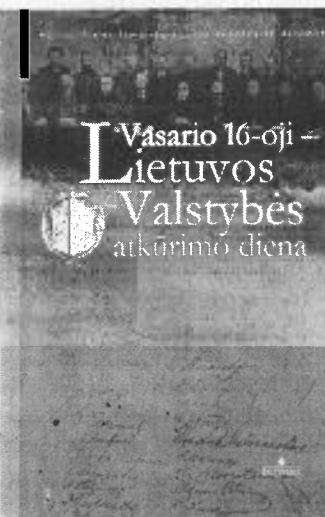
Vasario 16-ąją galima su lyginti su rašytojo Jono Biliūno apysaka. Kelias į Laisvę, į tą Laimės žiburi, buvo žuvusiu kūnais nuklotas: mūsų tautos sąmonės žadintojai, sukilių dalyviai, knygnešiai, opaskelbus Nepriklausomybę – jos gynėjai savanoriai, kariai, 1941 m. birželio sukilėliai, pasipriešinimo metu narsieji partizanai ir dvasinės rezistencijos dalyviai – tai mums visiems brangūs vardai, kurių darbu, kančiomis ir kruvinā auka buvo atnaujinta Vasario 16-osios gyvoji prasmė.

Vasario 16-osios idėja buvo gyva per visą sovietų okupaciją. I ją rėmėsi visa rezistencinė veikla. Gyva buvo ir dr. Jono Basanavičiaus, kaip Lietuvos laisvės simbolio, dvasia. Prie jo kapo Vilniaus Rasų kalnelyje 1956 metais organizavome žinomą studentiško jaunimo antisovietinių Vėlinių susibūrimą, kuris gražiai buvo prisimintas praejusių metų pabaigoje minint Vengrijos revoliucijos 50 metų sukaktį. Cia aidėjo ne tik laisvės Lietuvai šukiai, bet buvo sveikinama ir Vengrijos revoliucija.

Sąmoninga tauta savo praeityje randa stiprybės, ji gyvena dabartimi ir kuria ateicių. Turime atsisakyti „mažos tautos“ komplekso. Kai sueiname krūvon vienos idėjosvedamai – mūsų pasidaro gana daug, tasyk galima ir didžiulių darbus nuveikti. Svarbu neištižti, nepasiduoti nuolat brukamoms laikinoms „gariūniškos“ dvasios vilionėms, besaikio turėjimo vergovei. Turėtume matyti, kaip Europos maskuote stengiamasi jauną žmogų atitraukti nuo savo šaknų diegiant jam kosmopolitino mąstymo bei tautinio nihilizmo sampratą.

Lietuvos ateitis yra mūsų pačių rankose – kokie mes, tokia ir Jis, kokie mes būsime, tokia bus ir Lietuva. Tikėkimės, kad mes tikrai paaugsimė savo dvasia. Vis labiau išsklaidydami į savo žemės balsą būsime sąmoningesni ir geresni – pagrąžės ir pačios Lietuvos veidas. Tegul Vasario 16-toji būna mums visiems šviesus spindulys, rodantis mūsų žingsniams pavasariniu atgimimo kelią.

Knyga apie svarbiausią lietuvių tautos šventę

„Nepriklausomybė – tai didžiausias tautos turtas. Didžiausia laimė tautai nepriklausomai gyventi. Užtat nepriklausomybei apsaugoti negailima didžiausią turtą, sunkiausio trūso, prireikus ant nepriklausomybės aukuro heroiskai aukojama tautos narių gyvybę. (...)

Stai kodėl Vasario 16-osios Aktas lietuvių tautai taip brangus ir malonus. Prie jo ei ta nevengiant nei kovų, nei pa vojų. Tam Aktui teko atlaikyti mūsų anuometinių priešū smarkiausią puolimą. Tasai Aktas – tai ryškiausias tautos vieningumo simbolis. (...) To Akto sudarymo savybės – tai savotiška tautos evangelija, kuri nesensta ir visuomet yra aktuali. (...) Vienintelis būdas išsaugoti Vasario 16-osios Aktą – tai visai tautai laikytis taip, kaip buvo laikytasi bessengiant į nepriklausomą gyvenimą, į Vasario 16-osios Aktą, gyventi visiems taja pasiryžimo, vieningumo dvasia ir nuotaika, su kokia buvo sudarytas tas žymus Aktas, taip atkakliai dirbtai ir kovoti, kaip buvo dirbtai ir kovota dėl to Akto įgyvendinimo.“ – 1940 m. vasario 16 d. Šiaulių kalbėjė Lietuvos Prezidentas Aleksandras Stulginskis.

„Lietuvi! Šios šventės rimtyje suskaupk ir pasiryžk! Sluostyk ašaras, tramdyk

skausmą ir drąsai žvelk ateitin! Amžinas Laisvės ilgesys ir neapykanta priešui težadina tave kovon dėl gimtojo krašto laisvės. Priglausk benamius, šelpk vargstančius, globok persekojamus brolius ir seses lietuvius! Nepataikauk priešui, neieškok asmeninės naudos, nedrebék dėl savo kailio, bet budék ir būk tvirtas! Tikék! Lietuva bus laisva! (...) Tauta didžiuosis tais, kuriie garbingai įėjo savanorių keliu, kovodami dėl Lietuvos. Laisvės!“ – buvo rašyta 1949 m. vasario 15 d. partizanų platintame lapelyje.

Leidykla „Žaltynkslė“ nesenai išleido istorikų Eugenijaus Manelio ir Romaldo Samavičiaus sudarytą straipsnių ir dokumentų rinkinį „Vasario 16-oji – Lietuvos Valstybės

atkūrimo diena“. Tai knyga apie kiekvieno lietuvių širdžiai svarbiausią mūsų tautos istorijos įvyki, brangiausią valstybinę šventę. 477 puslapiai apimties leidinyje pateikta autentiška medžiaga. Publicuojami tarpukario ir dabarties Lietuvos Respublikos vadovų, istorikų, garsių visuomenės veikėjų Lietuvos Valstybės atkūrimo dienos vertinimai, Vasario 16-osios Akto signatarų atsiminimai apie to laikotarpio įvykius, Lietuvos valstybės kūrimo aplinkybes, dokumentai – pranešimai, parašimai, atsišaukimai, rezoliucijos, deklaracijos. Knygoje išspausdinta Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto 1944 m. vasario 16 d. deklaracija, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracija, straipsnių iš pogrindinės partizanų, lietuvių išeivijos spaudos.

Straipsnių ir dokumentų rinkinys turėtų sudominti kiekvieną patriotiškai nusiteikusį lietuvių. Sudarytojai, rengdami šį leidinį, rėmėsi Lietuvos bendrojo lavinimo monkylos bendroziomis programomis. Taigi tikisi, kad šia knyga pasinaudos istorijos, pilietinio ugdymo, politologijos dėstytojai ir studentai, mokytojai ir mokiniai.

Jolita NAVICKIENĖ

Blogio imperijos glūdumoje

Vasario 16-ąją minėjome Magadano aukso kasykloje

1953 m. gegužės 28 d. bolševikinę imperiją sudrebino Norilsko lagerių politiniai kaliniai. Iš šešių ypatingojo režimo lagerių į darbą neišėjo per 30 tūkst. pasmerktų. Nepakenčiamos gyvenimo sąlygos, be priežasties šaudomi į darbą išvemi ir grąžinami žmonės, iššaukė iki tol teroro imperijoje negirdėtą reakciją. Sukilimas tėsėsi viša mėnesį, kai kuriuose lageriuose – dar ilgiau, nes po Stalino mirties Kremliaus galvžudžiai buvo pasimetę, nežinojo ko imtis.

Vėliau L.Berijos įsakymu iš žemyno į Taimyro pusiasalį lėktuvas atgabeno čekistų gaujas, kurios ėmėsi kruvino darbo – išsaudė kelis šimtus beginklių vyrų. Apie tūkstantį aktyvesnių, tarp jų – 86 lietuvių, žiauriai sumušę išvežė į Magadano aukso kasyklas, šachtą „Cholodnaja“ („Saltoji“), prie Stan Utino gyvenvietės.

Kaliniai buvo vieningi, to-

valiausko sukurtą Norilsko sukilių himną. Dantyi šachtos skliautai kartojo ryžtingus žodžius:

“Šiaurės vėtrose

vyrai pakirdo,

Bunda Vytais galinas, rūstus.

Mūsų kruviną priesaiką girdi

Šiaurės uolos

ir šiaurės dangus.”

Sugrįžę iš darbo dalijomės šventei sukaupta duona.

Tuomet lageriuose buvo daug jaunimo, nuteisto po 10 metų už Trispalvės iškėlimą. Šiandien Lietuvoje niekas nedraudžia, tačiau miestuose ir gyvenvietėse galima ant pirštų suskaičiuoti švenčių metu iškeltas vėliavas.

Nesiūlau prievertos. Prašau tik vieno: pasijuskime širdyse laisvais piliečiais, atsipalauduokime nuo vergovės, nes didžiausia Dievo dovana – Laisvė ir Nepriklausomybė.

Vytautas KAZIULIONIS,
Norilsko sukilio dalyvis

Skausmą tildė Kruonio šilo pušys

Vasario 16-osios išvakarėse šiemet jau septyniolikta kartą Laisvės kovų dalyvio Vytauto Markevičiaus suvesti į Kruonio šilą iš visos Lietuvos renkasi žmonės paminti Lietuvos valstybės atkūrimo dienos ir pagerbtį 1945–1946 metais ir vėliau žuvusių Didžiosios Kovos apyg. partizanų, kovojušių šiose apylinkėse, atminimą. Vasario 16-oji simbolizuojama pasipriešinimo okupantams kovą ir Lietuvos patriotų drąsą, nes trys partizanai – Jurgis Krušinskas-Žiedelis, Stasys Lekavicius-Gulbinas ir Pranas Žukauskas-Šlamas, persikėlę per Nemuną, Lietuvos Nepriklausomybės dienos proga Kruonyje norėjo išskelti Lietuvos Trispalvę. Darsūniškio miške, prie Astragų kaimo, jie susidūrė su sovietų kareiviais ir kautynėse žuvo.

1990 m. vasario 15 d. toje vietoje, kur buvo užkasti jų kūnai, pastatytas ir Kruonio klebono Jono Kuizino pašventintas stogastulpis (auto-riai – Vytautas Markevičius ir Eligijus Morkūnas). Tų pačių metų vasarą Kruonio girininko Jono Kairiūkščio iniciatyva toje vietoje, kur buvo užkasti partizanai, pastatytas tautodailininko Algirdo Šalkausko kryžius. Jį pašventino Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis. Šile prie medžių pritvirtinti mediniai kryželiai simbolizuojia partizanų užkasimo vietą. Kasmet per renginių čia uždegamos žvakutės. Taip pagerbiamas žuvusių atminimas.

Apie tragedijas 1945-ųjų žykius Prienų r. Daukantų k. Kubilių sodyboje pasakoja tų dienų liudininkė, mokytoja Ona Jakubauskaitė-REVUCKIENĖ.

Kaimo ramybė sutrikdė šūviai

“Po to, kai 1945 m. liepos 11 d. stribai apsupo bunkerį, kuriame buvo mano brolis partizanas Bronius Jakubauskas-Žiogas, Rinkevičius ir Kondravavičius (gal Kondrotas – pavardės tiksliai neprisiemu) ir įmetė granatą, jiems trijų vyrių mirties neužteko. Trokšdami kraują jie pasuko į Daukantų kaimę esančią Kubilių sodybą. Šeima pusrūčiavo. Kruonio garnizonu kareiviai pasišaukė visus tris sūnus – Juozą, Joną bei Adomą, ir visų akivaizdoje sušaudė. Jų tėvai privertė žuvusiuosius nuvežti į Kruonio miestelio aikštę. Adomas buvo vedės, jo sūneliui tada buvo tik dvi savaitės...

Šią tragediją sunkiai išgyveno mano mama. Po tėvelio mirties Bronius, vyriausias sūnus, rūpinosi šeima ir buvo tvirtas ramstis. Mama liko su 12 metų mano broliuku Vytautu ir 13 metų sesute Elena; vyresnės seserys Adelė ir Pra-

nutė jau buvo sukūrusios savus gyvenimus. Aš tuo metu mokiausi Kauno mokytojų seminarijoje. Kaip jau minėjau, netrukus mano sesuo Anele turėjo pasirašyti saugumiečių surinktą raštą, kadvisi trys broliai – “banditai”.

Mūsų šeima netrukus sulaukė nekvietų svečių. Mamā, broli Vytautą ir seserį Eleną išvežė prie Uralo – į Jurlinsko r. Beriozovkos gyvenvietę. Seserys Pranutė ir Adelė tuo metu, kai areštavo mamą, pabėgo ir ilgai slapsėsi. Aš namuose taip pat nesirodžiau. Pavyko gauti darbo mokykloje Rietave, bet mano pėdas saugumas greit susekė. Teko dingti iš miestelio. Išidarbinau Kuršėnuose. Kiek

kams, pavyko išgyvendinti: su radome, kur užkasti jos sūnaus, mano brolio Broniaus Jakubausko-Žiogo, palaikai.

Kapavietę pavyko surasti

Prasidėjus Lietuvos Atgimimui, su dukterimi Rasa atvyko į Kruonį ir šapelis po šapilio émēme rinkti informaciją, kurgalėtų užkasti sušaudytų partizanų palaikai. Darsūniškio miestelyje susitikome su moterimi, kurios vyras dirbo giurininku, bet tada jau buvo miręs. Jis buvo pasakės žmonai, kur užkasti partizanų kūnai. Ne iš karto pavyko ją iškinti, kad nėra ko baimintis, nes Lietuva jau eina kitu keliu.

Jei prakalbėtu išlakios

Kubiliai – Pranas (pirmas iš kairės, išlikęs gyvas), Juozas, Jonas ir Adomas. Nuotrauka iš asmeninio O. Revuckienės albumo

lengviau pasijutau ištekėjusi už Siaulių pedagoginio instituto dėstytojo Juozo Revuko. Negreit budri saugumiečių akis mane pastebėjo, nes gyvenau kita pavarde, neakivaizdžiai mokiausi Panėvėžio pedagoginėje mokykloje. Dėsciau matematiką, dirbau pradinį klasių mokytoja, vėliau – Siaulių pedagoginiame institute.

Ryšys su mama nenutrūko

Skaudu buvo ramiai dirbtia, Lietuvoje, kai žinojau, kad už Uralo kalnų varsta artimi žmonės. Jie ten badavo, nežmoniškai sunkiai dirbo, o tai pakirto mamos sveikatą. Pasitaikius progi, mama su vaikais iš tremties slapta pasitraukė. Grįžo į Lietuvą, bet... neilgam. Žinia, kas nors pakislio liežuvį, į Beriozovką antrą kartą pirmiausia išvežė mamą, o bausmę atlikus, ir brolis Vytas su sesute Elena atgabentį į tą tremties vietą.

Mamos sveikata vis blogėjo. Apie tai sužinojusi, su seserimi nuvykau į Beriozovką ir slapčia parsivežėme ją į Lietuvą. Sunki kelionė, nervinė įtampa darė savo. Vos sugrįžusi neilgai – vos dvisiau – pasidžiaugė tėvyne ir jos žmonėmis. Tačiau jos palaikai išsisi Lietuvoje, o ir pasuktinė jos norą mums, vai-

Kruonio šilo pušys, daug pasakyti. Mes su dukterimi Rasa pažymėjome nurodytą vietą ir nutarėme imtis paieškų. Pirmiausia parašiau prašymą Lietuvos Atgimimo Sajūdžio pirmininkui prof. Vytautui Landsbergiui. Atsakymas pradžiugino. Jame buvo rašoma, kad visų Lietuvos partizanų žūtis bus deramai įamžinta. Netrukus ten, kur buvo užkasti trijų partizanų – J. Krušinsko-Žiedelio, S. Lekavicius-Gulbinos ir P. Žukausko-Šalmo kūnai, juos perlaidojus į Jonučių kapines, rumšiškiečiai pastatė stogastulpį. Tų pačių metų vasarą kruoniškio girininko Jono Kairiūkščio iniciatyva pastatytas kryžius.

Prie vieno iš jų pritvirtinta lentelė: “Didžiosios Kovos apyg. partizanai, 1944–1952 m. žuvę už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, okupantų buvo išniekinti miestelio aikštėje, o vėliau jų kūnai užkasti. Kapavietė 2002 m. kovo 29 d. įrašyta į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertibių registrą kodas L1210, dokumento Nr. 064.” Šioje vietoje Vasario 16-osios išvakarėse renkasi žmonės pagerbtį Lietuvos didvyrių ir Laisvės šaulių. Stovėdama kartu su jais širdimi jaučiu, kokią auką jie sudėjo ant mūsų tėvynės Laisvės aukuro.”

Parengė Aušra ŠUOPTĖ

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sarašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(*Tėsinys*)

Adolfas Adomavičius, ryšininkas, Telšių aps. Žarėnų valsč. 1951–1954 m.

Kazimieras (Kazys) Balčiūnas (po mirties), ryšininkas, Biržų aps. Pabiržės valsč. Algimanto apyg. L.Jankūno būrys 1944–1947 m.

Valerija Balčiūnienė-Vaitkevičiūtė (po mirties), ryšininkė, Biržų aps. Pabiržės valsč. Algimanto apyg. L.Jankūno būrys 1944–1947 m.

Aldona Baltaduonienė-Pinkevičiūtė, ryšininkė, Utenos aps. ir valsč. Vytauto apyg. Liūto rinkt. Siaubo būrys 1944–1952 m.

Bronislovas Dobrovolskis (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Veiverių valsč. Geležinio Vilko būrys 1945–01–1945–03.

Juozas Grauželis (po mirties), pogr. organiz. narys, Alytaus aps. Seirijų valsč. 1941–1944 m.

Petras Girklys (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Panemunio valsč. 1944–1945 m.

Danielius Gutkauskas (po mirties), ryšininkas, Telšių aps. Nevarėnų valsč. Žemaičių apyg. Bitės, Meistro būriai 1949–1950 m.

Jonas Karvelis (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Kamajų valsč. 1941–06–22–1941–06–28.

Teodoras Katlitorius (Katleris) (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. Šarūno, Tankisto būriai 1944–1953 m.

Vladislovas (Vladas) Koniušauskas (Konišauskas) (po mirties), ryšininkas, Kėdainių aps. Krakių valsč. 1944–1946 m.

Martynas Kriščiūnas (po mirties), ryšininkas, Šiaulių aps. Meškučių valsč. Prisikėlimo apyg. Kun. Žvelgaičio rinkt. Volungės būrys 1944–1950 m.

Alma Kulišauskienė-Zulonaitė, rėmėja, Kupiškio aps. Šimonių valsč. Algimanto apyg. Šerno būrys 1945–1949 m.

Antanas Leliuga (Leliūga) (po mirties), sukilimo dalyvis, Kretingos aps. Salantų valsč. 1941–06–22–1941–06–28.

Zigmas Mikalčius (po mirties), rėmėjas, Šiaulių aps. ir valsč. 1945–1949 m.

Antanas Mikelis, karys, Ukmergės m. Vietinė rinktinė 302 batalionas 2 kuopa 3 būrys 1944–02–16–1944–05–15.

Ona Nenienė-Čečauskaitė (po mirties), ryšininkė, Raseinių aps. Ariogalos valsč. Kęstučio apyg. Vaidoto rinkt. 1945–1951 m.

Jaronimas Nenys (po mirties), ryšininkas, Raseinių aps. Ariogalos valsč. Kęstučio apyg. Vaidoto rinkt. 1945–1951 m.

Ilionija Orinienė-Kukaitytė, ryšininkė, Kalvarijos aps. Bartninkų valsč. 1946–1950 m.

Julija Pakalkienė-Dijkaitė, rėmėja, Utenos aps. ir valsč. Vytauto apyg. Siaubūno būrys 1947–1953 m.

Juozapas Plečkaitis, ryšininkas, Vilkaviškio aps. Bartninkų valsč. Taurė apyg. Vytauto rinkt. Vyčio būrys 1946–1947 m.

Antanas Algirdas Ramanauskas, rezervinio būrio narys, Marijampolės aps. ir valsč. Tauro apyg. Vytauto rinkt. Šarūno grupė 1946–1947 m.

Leonardas Ramanauskas (po mirties), pogr. spaudos leidėjas, Vilkaviškio aps. ir valsč. 1946–1953 m.

Ona Ramanauskienė-Brazauskaitė (po mirties), rėmėja, Marijampolės aps. ir valsč. Tauro apyg. Vytauto rinkt. Šarūno grupė 1945–1947 m.

Artūras Rukas Daujotis, pasip. akciju dalyvis, Kauno m. 1988–1990 m.

Česlova Eugenija Samajauskienė-Valaitytė, ryšininkė, Šakių aps. ir valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1947–1952 m.

Genovaitė Šakalienė-Laurinskaitė, pogr. spaudos platinėja, Vilnius 1980–1990 m.

Janina Vaidotiūnė-Penkauskaitė, rėmėja, Ukmergės aps. Širvintų valsč. 1945–1949 m.

Leonas Večera, ryšininkas, Švenčionių aps. Ignalinos valsč. Vytauto apyg. Tigro rinkt. Svajūno, Roko būriai 1944–1948 m.

Salomėja Vilutienė-Kukaitytė, ryšininkė, Kalvarijų aps. Bartninkų valsč. Tauro apyg. Vytauto rinkt. Skirgailos būrys 1946–1952 m.

Stasys Želvys (po mirties), sukilimo dalyvis, Kretingos aps. Platelių valsč. 1941–06–22–1941–06–28.

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siųsti adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Šarašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: “Pretendentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje”.

2007 m. vasario 15 d.

Tremtinys

Nr. 7 (741)

7

Sikeleimai

Vasario 16 d. (penktadienį) kviečiame į Lietuvos nepriklausomybės ir vienybės minėjimą–šventę. **11 val. šv. Mišios Babtų parapijos bažnyčioje.** Giedos ir dainuojas Kauno buvusių tremtinių ir politinių kalinių choras „Ilgesys“. Po to vyksime į Gailiušių k. (Babtų sen., Kauno r.) prie paminklų ir Gedimino stulpų. Teirautis tel. (8 37) 523 410.

Vasario 17 d. (šeštadienį) 11 val. Vilkaviškio parapijos salėje įvyks tradicinis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Vilkaviškio filialo bei Tėvynės sajungos Vilkaviškio sk. narių Užgavėnių susibūrimas. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis.

Vasario 17 d. (šeštadienį) 12 val. Kėdainių muzikos mokykloje (Didžioji g. 43) įvyks LPKTS Kėdainių filialo narių ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių, užsiprenumeruoti „Tremtinį“. Kviečiame dalyvauti.

Vasario 17 d. (šeštadienį) 10 val. Radviliškio Gražinos vidurinės mokyklos salėje įvyks LPKTS Radviliškio filialo ataskaitinis susirinkimas. Dalyvaus kandidatai į rajono tarybos narius. Galėsite sumokėti nario mokesčių, užsiprenumeruoti „Tremtinį“. Koncertuos chorus „Versmė“. Prie bendro stalo pasivašinsime arbata ir atsineštomis vaišėmis. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos renginiai Kaune

Vasario 16 d. 10 val. šv. Mišios Kauno paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje. Mišias aukos J. E. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

10 val. šv. Mišios Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje, po mišių literatūrinė–muzikinė kompozicija.

11 val. eisena nuo Kauno paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį.

12 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija ir iškilmingas minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Šventinė akcija „Puokštė laisvei“.

13.15 val. gėlių padėjimas prie Lietuvos Respublikos prezidentės paminklų LR Istorinės Prezidentūros Kaune sodelyje.

13.30 val. dainos ir poezijos šventė „Vilties daina“, skirta Bernardo Brazdžionio 100-osioms gimimo metinėms, VDU salėje, S.Daukanto g. 28.

14 val. Kauno miesto simfoninio orkestro koncertas Kauno paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

15 val. tautinių kolektyvų koncertas „Ateinanti karta–Lietuvių“ Kauno kultūros centre, Vytauto pr. 79.

16 val. Kauno tautinių mažumų sekmadieninių mokyklų šventė „Dovana Lietuvių“ Kauno įvairių tautų kultūrų centre, Šv. Gertrūdos g. 58.

17.30 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos nuleidimo ceremonija Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

18 val. šventinis koncertas „Mes gimėm laisvei“ ir fejerverkas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

18.30 val. mišraus choro „Leliumai“ koncertas Kauno paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

„Sibiro Alma Mater“ knygų bendraautorijų dėmesiui

Mieli bendraautojai, pa-sinaudodamas mūsų laikraščio puslapiais pranešu, kad antroji „Sibiro Alma Mater“ knyga jau Šiaulių universiteto leidykloje. Prasidėjo kruopštus ir didelis knygos redagavimo darbas. Esu dekin-gas jums už puikius straipsnius. Malonu, kad mūsų buvusių Sibiro Alma Mater studentų, gretos viršijo du šim-

tus. Taigi mūsų susitikimai, diskusijos ir prisiminimai bus dar įdomesni. Kviečiu visus ruoštis būsimiems bendraau-torių suvažiavimams, diskusijoms, koncertinei programai ir siuštį man savo pasiūlymus. Tikiuosi, kad kiekvienas šios knygos skaitytojas norė-turėti ant savo stalų abi knygas. Knyga skinasi kelią į gy-venimą. Štai jaunimas daly-

Užjaučiamė

Mirus broliui, nuoširdžiai užjaučiamė LR Seimo narį Povilą JAKUČIONI.

LPKTS Vilniaus skyrius

Užjaučiamė LR Seimo narį, TS PKTF pirmmininką dr. Povilą JAKUČIONI dėl brolio mirties.

LPKTS valdyba ir taryba „Tremtinio“ redakcija

Vasario 18 d. (sekmadienį) 13.30 val. Telšių rajono savivaldybės salėje įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Telšių skyriaus ataskaitinis susirinkimas. Dainuojas chorus „Tremties aidai“. Malonai kviečiame gausiai ir aktyviai dalyvauti. Neužmirškite atsi-nešti nario pažymėjimą.

Vasario 16-osios renginiai Vilniuje

Vasario 16 d. 9 val. Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto Signatarų pagerbi-mas Rasų kapinėse.

12 val. Trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonija Vilniuje, Simono Daukanto aikštėje.

12.30 val. šv. Mišios Vilniaus arkikatedroje bazilikoje.

14 val. Vasario 16-osios mi-nėjimas prie Lietuvos nepri-klausomybės signatarų namų.

15 val. 1949 m. Vasario 16-osios LLKS Tarybos nepri-klausomybės deklaracijos mi-nėjimas aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos.

15.00 val. Atminimo ženklą, skirtą Tautos namų idėjos 100-mečiui, atidengimo iškilmės ant Tauro kalno.

20.00 val. koncertas „Su-grįžk į Lietuvą“ Katedros aikštėje.

Išnuomojamos 230 kv.m patalpos V. Putvinskio g. 37, Kaune. Kreiptis tel. (8 37) 323 214, 8 656 27 861.

vauja rašinėlių konkurse „Noriu būti Lietuvos šviesuoliu“. Moksleivius domina jūsų mokslo siekimo patirtis.

Sveikinu jus Lietuvos Valstybės Atkūrimo dienos proga, dékoju jums ir linkiu geriausios sveikatos ir įdomių sumanymų.

Romualdas BALTUTIS,
knygų „Sibiro Alma Mater“ sudarytojas

ILSEKITES RAMYBEJE

Jadvyga Juškytė-Masaitienė 1925–2007

Gimė Kelmės r. Liolių Tytuvėnų apylankės pasiturinčių, darbščių ūkininkų šeimoje. Sovietams okupavus Lietuvą, Jadvyga tapo partizanu ryšininkė, turėjo Sau-lės slapyvardį. Padėjo Kelmės r. Tytuvėnų apyl. partizanams. 1948 m. buvo suimta, nuteista dešimčiai metų. Kalėjo Pečioros, Intos lageriuose. 1953 m. buvo paleista, kaip neteisingai nuteista. Tėvų šeima buvo išstremta į Nižnij Udinską. Jadvyga atvažiavo pas seserį, broli, mamą. Tėvas trempyte mirė. Jadvyga išsardibino Sliudo fabrike. Čia sutiko likimo draugą Julijoną, su kurė šeimą. Gimė duktė. 1961 m. buvo leista grįžti į Lietuvą. Šeima parvažiavo į vyro tėviškę – Tamošių k., Jurbarko r. Išaugino dvi dukteris.

Užjaučiamė šeimą ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Vladislovas Margevičius 1926–2006

Gimė ir augo Šiauliuose. Igijo specialiųjų išsilavinimą. 1944 m. buvo išstojetas į Marijampolės karų mokyklą. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai 32 metus išdirbo Šiaulių r. durpyne ekonomistu.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiamė artimuosius.

LVRKS Šiaulių skyrius

Viktoras Baltrušaitis 1919–2007

Gimė Marijampolės aps. Navasadų k. 1946 m. suimtas ir įkalintas Komijos Vorukotos lageriuose. Kalėjo iki 1954 m. Po to dar dvejus metus praleido trempyje. Grįžęs į Lietuvą dirbo inžinieriumi šilumininku. Užaugino du sūnus. Nuo 1993 m. buvo LPKTS Kauno filialo narys.

Palaidotas Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė sūnus, gemines ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Stasė Narušytė-Zaliauskienė 1924–2007

Gimė Jurbarko r. Veliuonos sen. Lapatinės k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. su motina ir seserimi išvežta į Krasnojarsko kr. – Igarką. Vėliau gyveno Nazarovo gyvenvietėje. 1957 m. šeima reabilituota. Stasė išvyko į Karagando sr. – Toporojė. Ištekėjo už buvusio politinio kalinio. 1958 m. su dukrele šeima grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Prienų r., Jiezne. Čia gimė sūnus. Stasė dirbo Jiezno ligoninėje virėja. Buvo LPKTS narė.

Palaidota Jiezno naujosiose kapinėse.

LPKTS Prienų filialas

Aloyzas Dirginčius 1935–2007

Gimė Parovėjos k., Biržų apskritis. Motina buvo mokytoja, tėvas dirbo apskrities Švietimo skyriuje. Šeimoje augo keturi vaikai, Aloyzas buvo pats jauniausias. 1941 m. penkiametis Aloyzas su broliais, seserimi ir tėvais pateko į tremtinių ešeloną. Tėvas buvo at-skirtas nuo šeimos ir išvežtas į Rešotų lagerį, ten po pusmečio mirė. Motina su vaikais išvežti į Tomsko sr. Parbigo r. Į Lietuvą Aloyzas grįžo 1959 m., tačiau per 24 val. turėjo išvykti. Per vargus prisiregistravęs dirbo Laičių remonto įmonėje.

Nuoširdžiai užjaučiamė šeimą ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos filialas

Rastas nukentėjusiojo asmens (tremtinio) pažymėjimas Nr. 024719, išduotas 1999-11-12 Algimantui RUIBIUI. Kreip-tilis tel. (8 347) 78 500 (vakare).

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdinė spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3935. Užs. Nr.

Tremtinys

Kaina 1,30 Lt